

online

uitgave 17 - 2021

KUNST

magazine

EICAS Deventer begint bij Nul

Ode aan de assistent

Dat stelt toch niets voor..?

18 Augmented reality verbindt
realiteit met virtuele objecten

10 De Nederlandse Kring voor
Beeldhouwers (NKvB) heeft een
nieuw onderkomen

14 Kleuren waarnemen,
hoe doe je dat?

22 EICAS Deventer begint bij Nul

16 Wonderen in het leven bestaan toch wel

online KUNST magazine

onlinekunst magazine is
een initiatief van Artvices.
Zij wil kunstliefhebbers met
kunst(enaars) in contact brengen
en dat doet zij door middel van
de website *onlinekunstenaars*,
dit magazine, het
*onlinekunst*boek en de App
onlinekunstenaars.

onlinekunst magazine verschijnt
vier keer *per jaar*.

Aan dit nummer werkten mee:
Hans Gilbers
Andrea Haandrikman-Schraets
Kathleen Ramboer
RoerElbers
Welmoed Reitsma
Hansje Cozijnsen
Sona Sahakian
Patrick De Ceuster
Bertine Kleinjan
Roy Greve

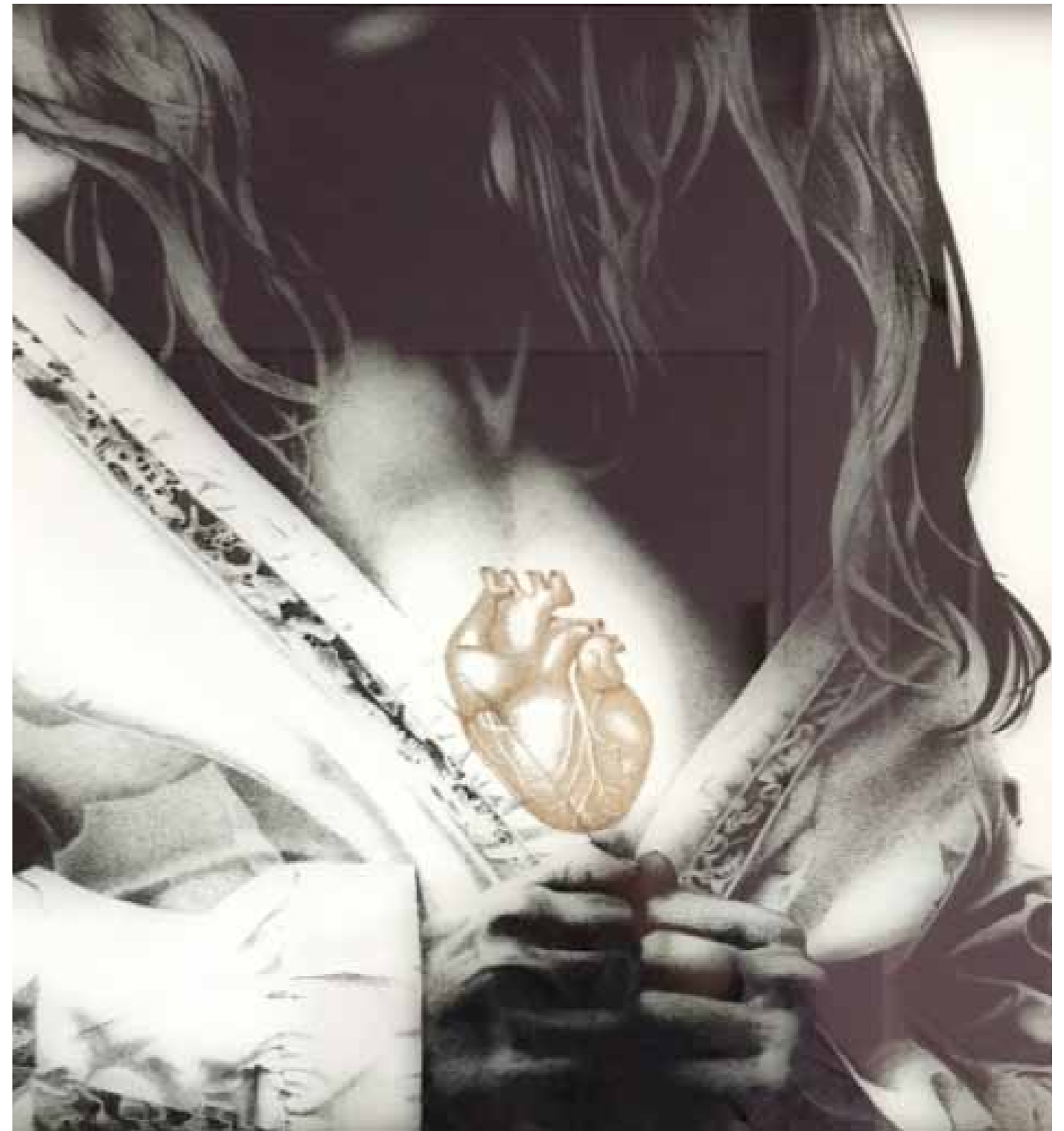
online KUNST magazine

Het kunstwerk op de cover is
van kunstenaar Arie Koning

INHOUD

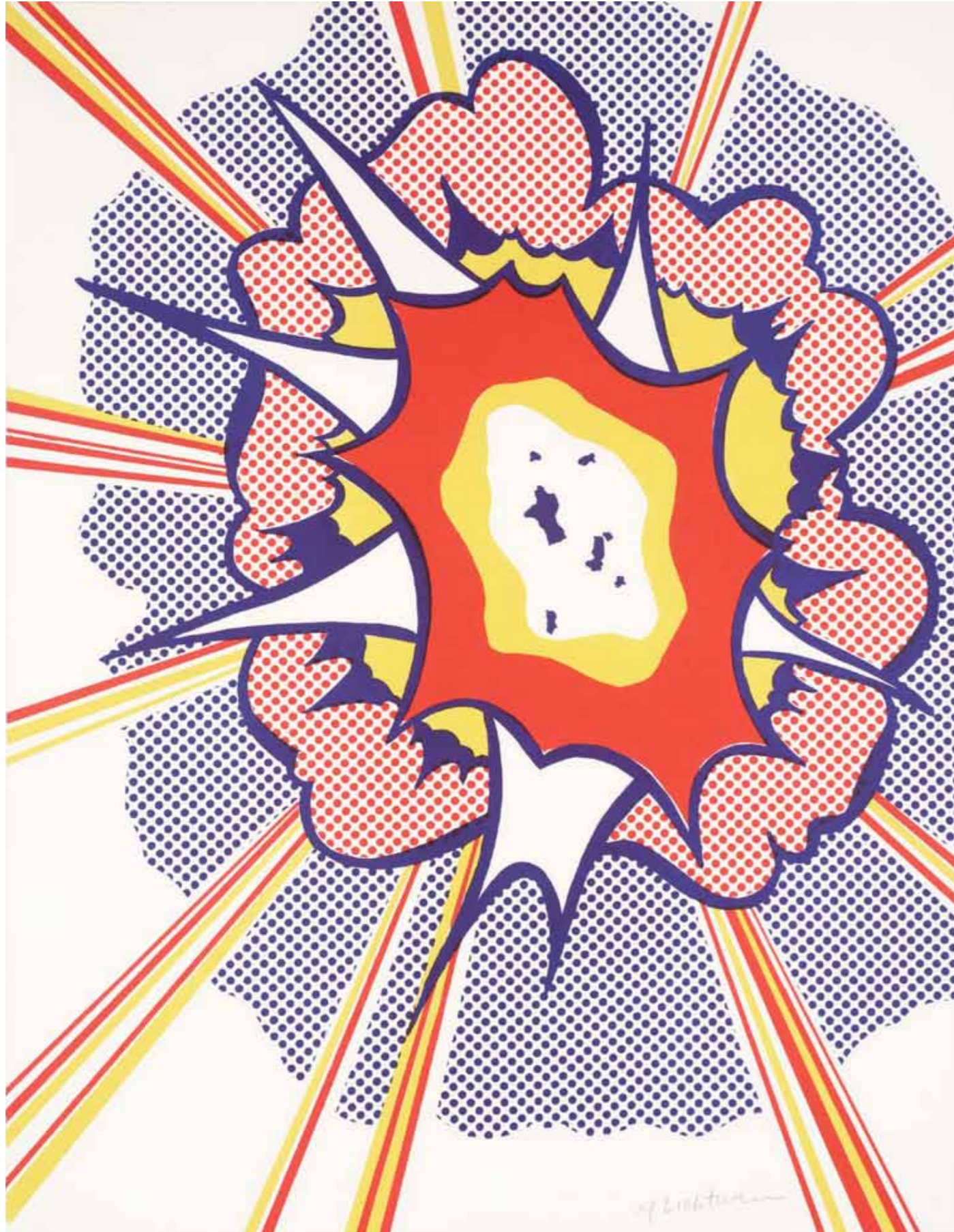
- 4 Hans Gilbers
- 6 Ode aan de assistent
- 9 Twee Belgische buitenbeentjes
- 10 NKvB heeft een nieuw onderkomen
- 12 Dat stelt toch niets voor..?
- 14 Kleuren waarnemen, hoe doe je dat?
- 16 Wonderen in het leven bestaan toch wel
- 18 Augmented reality verbindt realiteit met virtuele objecten
- 20 kunst in de openbare ruimte
- 22 EICAS Deventer begint bij Nul
- 24 Portretten in brons
- 25 Kunst-alvleesklier heeft plekje in museum
- 26 In de rubriek MAFFE KUNST
- 27 Wat ons opviel deze week op de sociale media
- 28 Nieuw bij www.onlinekunstenaars.nl

Hans Gilbers

Elke kunstenaar die een gereedschap op het papier of canvas plaatst, zet daarmee als eerste een stip. Die stip is het begin, de bron, de kern van waaruit alles ontstaat. In essentie bevat die stip het hele werk dat daaruit volgt.

Mijn werk bouw ik op met die stippen, elke stip is daarbij belangrijk. Het eindeloos zetten van stippen brengt mij in een soort trance. Ik kom daarvoor vaak in de buurt van mijn eigen kern en de essentie van het bestaan. Dichtbij mijn 'stip' waarmee het voor mij allemaal begon. Dan voel ik de verbondenheid met alles en iedereen. Wanneer ik zo gezien kan worden door mijzelf, ben ik ook beter in staat mijn medemens zo te zien. Zo herken ik de grootsheid die in iedereen leeft.

Tekst: *Andrea Haandrikman-Schraets*

Een korte column ter waardering en vermaak.

Ode aan de assistent

Voor de komst van de kunstenaar is hij er al: de assistent. Alles is rustig, alles staat klaar voor de Grand entree van een nieuwe atelierdag.

Hij ziet, zag en zal het allemaal zien gebeuren, deze assistent: de rondvliegende klodders verf en ideeën in rood en geel, ethisch verantwoorde woede- en enthousiasme-tirades. In één dag passen de kopjes-thee-rust en van harde naar zacht geworden penseelstreken. Schijnbaar onbewogen kijkt hij toe, het is niet de eerste keer.

Als hij tijdens de tornado-achtige voorstellingen van de kunstenaar direct wordt aangesproken, is hij altijd begripvol, geruststellend en eerlijk, op gepaste afstand, dat wel. Slechts bij rondvliegende doeken en schildersezels trekt hij zich terug. Er zijn grenzen...

Als dan de plooien van het linnen glad zijn gestreken, het gal is gespuugd, kwasten gereinigd, uitgepist en -gepuzzeld naar wat een volgende stap wordt, zorgt de assistent voor rustgevende muziek. Het schilderen gaat door.

Nieuwsgierig kijkt hij toe, als er even niets om handen is. Is het zijn verlangen om zelf te scheppen? De kunstenaar heeft het nooit gevraagd.

Bescheiden, met binnenpretjes in de schaduw, heeft hij mogelijk niet de wens om meer te zijn dan dat en daar. Daarom en vanwege de liefde voor de kunst(-enaar), blijft hij. Niet voor de inkomsten.

Hij is onbetaalbaar, in geld althans. Zijn hulp wordt alternatief beloond.

Als na al het gedoe het atelier weer vol lucht stroomt en er nieuwe ruimte ontstaat, maakt hij graag een praatje en stapt dan uit de achtergrond, voor even in het licht.

Na een lang-doorhalen-dag dut de assistent in. Naast de kwasten, het verfwater en het ingeblikte drama, op een bureau-kussentje, eindelijk rust voor atelierkat Henk.

Links Tania Verhasselt,
rechts Liliane Van der
Elst

FOTO: Bernadette Van de Velde

Twée Belgische buitenbeentjes

Tekst: Kathleen Ramboer

Vaak verwijst het publiek glaskunst en textiele kunsten naar het hoekje van de hobbyist, niets is minder waar. Dit bewijzen Liliane Van der Elst, glaskunstenares en Tania Verhasselt, textielkunstenares. Het oeuvre van beide is meer dan vakmanschap, het is kunst met een grote K. Wat ze gemeen hebben is het experimenteel omspringen met kleur.

Beiden volgden jullie heel wat workshops, cursussen, opleidingen. Beantwoordden die aan de verwachtingen, waren ze een aanzet tot zelfstudie?

Liliane Van der Elst Ik volgde 8 jaar academie te Antwerpen. Daar primeerde het idee. De workshops zijn praktischer van aard en leggen de nadruk op techniek. Ze zetten aan tot zelfstudie en zelfontwikkeling, verruimen je horizon waardoor je als kunstenaar je eigen weg kan gaan. Tania Verhasselt Inderdaad de academie laat je nadenken over een concept, de workshops bieden belangrijke technieken aan.

Verliep jullie kunstenaarschap met vallen en opstaan? Loopt er soms iets fout bij creatie?

Liliane Van der Elst De eerste 5 jaar waren gekenmerkt door mislukkingen. Soms heb je een off day en loopt alles verkeerd. Vergelijk het met een wielrenner die een dag niet de 'goede' benen heeft. Ik hou van uitdagingen, telkens opnieuw beginnen tot het vooropgestelde doel bereikt is. Deze veerkracht 'resilience' herken je in mijn werk. Elke misser leidt vaak tot een nieuw begin. Tania Verhasselt Kunst creëren is een continue proces. Ik schilderde 20 jaar en wilde eens iets anders, mijn eigen opnieuw uitvinden. 15 jaar volg ik nu de weg van textiele kunst.

Tania, waarom ontwerp je ook toegepaste kunst zoals juwelen, handtassen...?

Tania Verhasselt Het is enorm fijn mij daarop te concentreren. Mijn sjaals, juwelen... zijn stuk voor stuk unieke objecten. Ik maak gebruik van professioneel materiaal. Zo verwerk ik zijde uit

Oezbekistan, kleur de zijde met pigmenten uit Japan ... Ik noem het draagbare kunst.

Volgens mij krijgt glaskunst en textiele kunst minder aandacht van het grote publiek, kunstverzamelaars, kunstrecensenten... Ervaren jullie dat zo? Zijn jullie creatieve buitenbeentjes?

Tania Verhasselt Inderdaad. Gedurende de jaren 70 was textiele kunst een hype. Tegenwoordig is de interesse minder, de meeste aandacht komt uit Nederland.

Liliane Van der Elst De glaskunst staat in eigen land België nog altijd letterlijk en figuurlijk in het verkeerde daglicht. Er zijn heel wat misvattingen en vooroordelen. Glaskunst beschouwt het publiek als oubollig, te kwetsbaar, vatbaar voor beschadiging. Niets is minder waar. Nederland is in tegenstelling tot België een <Glasland> met een jarenlange traditie van glaskunstenaren. Voor het Nederlandse publiek is glaskunst een ware kunstvorm.

Liliane Is het verwerken van glas fysiek zwaar werk?

Liliane Van der Elst Enorm zwaar, eenmaal onder de knie heb je letterlijk en figuurlijk een passionele relatie met het hete glas, je wordt elkaars bondgenoot. Vergeet vooral het teamwerk niet, een noodzaak bij sculpturaal werk. Een goede voorbereiding is een must. Elke handeling wordt stap voor stap op voorhand vastgelegd want bij het productieproces is er geen tijd om na te denken. Glaskunst is een technische uiterst arbeidsintensieve discipline.

links in beeld 'Moonstruck' glaskunst van Liliane Van der Elst, rechts werk van Tania Verhasselt

Waar zijn jullie trots op?

Tania Verhasselt Mijn werk zal te zien zijn tijdens het 7th Geogje International Art Festival 2021 in het Haegeumgang Theme Museum, Zuid-Korea. De expo heeft als titel 'Peace again', van 1 september 2021 tot 25 november 2021.

Het werk van Liliane Van der Elst is te zien tot 15 augustus 2021 in het Nationaal Glasmuseum te Leerdam, tijdens de jubileumexpositie 'Glas blijft inspireren', 35 jaar VVMG, Vereniging van Vrienden voor Modern Glas.

Liliane Van der Elst, Connected, mond geblazen object

Tania Verhasselt, Piece by piece ... Peace Again (detail), 2021
Technique: textile art (cotton, polyester, yarn) monoblockprint with acryl and textile dye

De Nederlandse Kring voor Beeldhouwers (NKvB) heeft een nieuw onderkomen

De Nederlandse Kring voor Beeldhouwers (NKvB) krijgt weer een eigen, centraal gelegen, onderkomen. Vanaf 31 juli 2021 zal gebruik worden gemaakt van de locatie bij HAZART-kunststichting in Soest (Pimpelmees 3, 3766 AX, Soest). Met de eigenaren Jan Hazelaar en Ali van den Berg is overeengekomen om, gedurende een proefperiode van anderhalf jaar, de NKvB letterlijk en figuurlijk de ruimte te geven zich te presenteren aan een groter publiek op een vaste locatie. De NKvB, opgericht in 1918 als een echte beeldhouwers vereniging, is inmiddels uitgegroeid tot een landelijke kunstenaarsvereniging van zo'n 120 ruimtelijk werkende kunstenaars met een enorme diversiteit aan technieken. Niet alleen de locatie is nieuw, ook de interactie met publiek zal een grotere rol gaan spelen de komende tijd. De programmering met steeds wisselende thema's, zoals Ter ere van, Politiek in 3D, Landschap, het Ding, Architectuur, Film, Ouder en Virtueel, zal uitdagend zijn waarbij het publiek de kans krijgt actief te participeren in de activiteiten. Elke twee maanden zal een nieuwe expositie worden ingericht. Daarnaast worden samenhangende projecten georganiseerd door de deelnemende

kunstenaars, al dan niet in samenwerking met het publiek zoals, life ateliers, lezingen, workshops, keramiek stoken in veldovens, dichters, theater, muziek enz. De spits wordt afgebeten op 31 juli door de nieuwe leden expositie "VOORbeelden", waarbij 12 nieuwe leden van de NKvB zich presenteren met ruimtelijk werk, aangevuld met een aantal lezingen (waaronder een lezing over 3d-printen door Barbara Houwers) en is er een muzikale afsluiting op 29 augustus van de Band Greener Grass. Tijdens de eerste expositie zullen er ook digitale werkpresentaties te zien zijn. Deze expositie is er enerzijds 'voor' de nieuwe leden met zijn/haar beelden, maar anderzijds ook voor het publiek om inzicht te krijgen in wat er zich afspeelt 'voor' het uiteindelijke beeld klaar is. Deelnemende kunstenaars aan "VOORbeelden": Juul Rameau, Joke Zaal, Bert Gort, Barbara Houwers, Sanne van Tongeren, Loes Schellekens, Rianne Schaaff, Ellen Klijzing, Wianda Keizer, Jan Wils, Bert Poot & Caroline Teesing. Openingstijden Galerie Hazart: maandag t/m zondag van 13.00 tot 17.00 uur.

Loes Schellekens

Barbara Houwers

Rianne Schaaff

Joke Zaal

Jan Wils

Dat stelt toch niets voor..?

Tijdens een expositie waar een abstract kunstwerk hangt zie je mensen soms kort stilstaan of nog vaker, snel voorbij lopen en dan vang je op dat men zegt: "Dat werk stelt toch helemaal niets voor". In de verontwaardigde en soms ook neerbuigende toon hoor je het oordeel. Het is een werk dat men niet de moeite waard vind om bij stil te staan en er langer naar te kijken.

En hoewel het een oordeel is, is de waarneming en de direct daarop volgende interpretatie kloppend. Kloppend voor diegene die ervan uitgaat dat een kunstwerk iets moet voorstellen. Een herkenbare afbeelding die te herleiden is tot iets bestaands: stoel, koffiepote, huis, boot, auto, mens, dier, bos, strand, etc. Een afbeelding waar men zich in kan herkennen omdat deze in het eigen referentiekader past. Deze kijker heeft ook baat bij een verklarende geschreven of gesproken tekst naast het kunstwerk waarin wordt uitgelegd wat de betekenis is van het kunstwerk.

Er is ook een andere manier om naar kunst te kijken. Dat vraagt echter wel iets van de beschouwer. Het vraagt om stilte: Stil te staan en stil te zijn.

Kijken naar abstracte kunst vraagt om innerlijke ruimte. Een gemoedstoestand waarin je vrij bent van oordelen en openstaat voor wat zich tijdens het kijken aandient. Dat maakt de weg vrij om een kunstwerk zintuiglijk te ervaren. Je geeft jezelf dan als het ware over aan het kunstwerk en stapt een wereld binnen die je nog niet kende.

"Om het kunstwerk te kunnen ondergaan moet de beschouwer tot stilstand komen en stilte "uithakken" in de loop der dingen"

Een parafraze gebaseerd op het boek Homo Ludens van Johan Huizinga.

Tekst: *Welmoed Reitsma*

Beeldend kunstenaar.

www.welmoedreitsma.nl

Kleuren waarnemen, hoe doe je dat?

In het boek "Mrs. Degas" vertelt schrijver Arthur Japin over de laatste jaren van de bekende schilder Edward Degas. Het gaat niet alleen over zijn werk, maar vooral ook over de liefde voor zijn schoonzus. In het boek komen scènes voor waarin Degas naar een gebeurtenis kijkt en die probeert vast te leggen in zijn geheugen, om het later te kunnen schilderen. Bijvoorbeeld het moment dat zijn schoonzus, terwijl ze al blind is, bloemen staat te schikken in de hal (afb.1 Portrait of Estelle Musson Degas).

In zijn schetsboek staan aantekeningen over de exacte kleur van een muur of deurpost, bijvoorbeeld gele oker of sienna. Dat ontroerde me. Hij

keek met schildersogen naar alles om hem heen, hij legde herinneringen vast in de terminologie van verfkleuren, dat wat het dichtste bij zijn ziel lag. Maar zag hij dan alleen het plaatje of ook de emotie? Ik denk zelf het laatste, want dat wat je raakt wil je vastleggen. Een schrijver doet dat met woorden, een schilder met beeld en kleur, een componist met tonen en ritme. En daarna dacht ik: hoe doe ik dat? Hoe kijk ik? Hoe leg ik vast? En al ben ik een schrijver, toch leg ik herinneringen ook vast in beeld en in kleur. Vroege herinneringen zijn meestal in grijzige tinten gevat, behalve de precieze herinneringen aan mijn lievelingskleding als kind: de zwarte lakschoentjes als klein meisje, de gele broek met het groene shirt in mijn pubertijd. En ik herinner me nog goed het moment waarop tot me doordrong dat de mensen van vroeger, die van de zwart-wit foto's, in net zo'n kleurrijke wereld leefden als ik nu. Dat zette mijn gedachtewereld op zijn kop. Hoe kon een hongerwinter plaatsvinden in kleur?

Nu ik volwassen ben, neem ik vooral foto's als een poging om mooie dingen of herinneringen vast te leggen. Bloemen, natuurbeelden, vogels. Maar het valt me steeds weer op dat foto's niet zo objectief zijn als vaak wordt gesuggereerd. Ook foto's kleuren mee met de fotograaf, en daar bedoel ik mee dat het oog van de fotograaf bepaalt welk beeld wordt vastgelegd. Vanuit welke hoek, op welk moment precies, met welke lichtval, achtergrond of voorgrond. Daarnaast veranderen de kleuren ook op de foto vergeleken met wat je denkt waar te nemen op dat moment. Als ik een foto maak van een blauwgroen korenveld, midden in de heuvels, komen de verschillende tinten groen niet goed naar voren, terwijl ik ze wel zie (afb. 2). De diepte is op de foto niet goed zichtbaar en de schittering

van het licht is al anders op het moment dat ik de foto neem, vergeleken met de nanoseconde ervoor, toen ik de foto wilde nemen. De tinten lijken in elkaar over te vloeien en zijn een schamele afspiegeling van wat ik heb gezien. Als ik korenbloemen en klaprozen fotografeer in de weelde van verschillende grassen, zullen de blauwe en rode tinten eruit springen en het groen blijft achter. Het blauw en rood lijkt feller, en misschien zelfs mooier, dan zoals ik het in werkelijkheid zag (afb.3). Dus wat is dat met kleur? Wat is kleur? En dan bedoel ik niet de natuurkundige kant ervan, of zelfs de psychologische kant zoals in de antroposofie

wordt onderzocht, maar de individuele, persoonlijke kant ervan. Zien mensen kleuren verschillend? Zijn er mensen die niet in kleuren denken? Ik denk dan aan de discussies die ik soms heb met mensen over of iets nou blauw of groen is. Uit onderzoek blijkt dat er verschillen zijn tussen mannen en vrouwen; mannen lijken over het algemeen minder kleuren te zien dan vrouwen, en dan vooral minder tussenkleuren. Dus er is een deel wetenschappelijk biologisch te verklaren, maar ik denk ook dat kleuren zien en in je hoofd vastleggen een persoonlijke component heeft. Waarnemen is niet passief. Als ik bijvoorbeeld kleuren combineer in mijn tekeningen zijn deze voor mij logisch, een andere kleur is niet eens denkbaar, maar voor anderen kan dat heel anders zijn. Ik denk dat kleur waarnemen, kleuren combineren, herinneringen in kleur opslaan, allemaal persoonlijke processen zijn, waarbij je eigen waarneming, dat wat je wel en niet kunt onderscheiden, afhankelijk is van allerlei factoren. Zoals de emotie van het moment en jouw kennis van de wereld; op een zwartwit foto van een roos zullen de meesten denken dat de roos rood is, maar dat is maar helemaal de vraag. Het schilderij van Degas is mede daarom zo interessant omdat de vrouw die de bloemen schikt blind is. Iets waar Degas, die op dat moment last heeft van zijn ogen, erg bang voor is. Later wordt hij overigens zelf ook blind. Zijn fascinatie voor dit moment heeft zeker ook daarmee te maken. Hij vraagt zich af hoe deze vrouw, terwijl ze blind is, kleuren en vormen kan schikken in een vaas, slechts geholpen door haar herinneringen aan hoe de bloemen eruitzien. Herinneringen die ze heeft vastgelegd in de tijd dat ze nog wel kon zien. Dat hij ook van deze vrouw houdt speelt zeker ook een rol.

Een interessant onderwerp dus, waarover nog veel meer te zeggen valt, denk ik. Ik zou het heel leuk vinden om te horen wat uw gedachten zijn over dit onderwerp. Hoe ziet u kleur, heeft u momenten gehad waarop u versilde van mening met iemand over een kleur? Hoe beïnvloedt het waarnemen en schikken van kleur uw creatieve werk?

Tekst: *Hansje Cozijnsen*

Vindt u het leuk om te reageren op dit onderwerp, stuur uw reactie dan naar: poetsing@gmail.com. Ik ga dan kijken of ik er een nieuw artikel aan kan wijden.

Wonderen in het leven bestaan toch wel!

Sona Sahakian, beeldend kunstenaar, afgestudeerd aan de afdeling Beeldende Kunst aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten, Den Haag. Haar werken bestaan uit schilderijen, tekeningen, collages, foto's, installaties en films (videokunst). De afgelopen jaren heeft zij deelgenomen aan verschillende groepstentoonstellingen en projecten. In haar film *Oblivion* vertelt zij het verhaal over haar overgrootvader, wiens lichaam na de Tweede Wereldoorlog in een kist naar Armenia werd gestuurd. Voordat ze hem begroeven, dacht de familie dat het beter was om de kist te openen om er zeker van te zijn dat er niet iemand anders in de kist lag. Toen de familieleden afscheid van hem wilden nemen, raakten ze hem aan en voelden dat het lichaam van opa nog warm was. De artsen zeiden dat de toestand hopeloos was en dat hij nooit meer zou leven. Maar mijn overgrootmoeder nam hem mee naar huis en zorgde zelf voor hem. Tot verbazing van de artsen is hij na zeven jaar ontwaakt uit zijn coma en heeft hij tot zijn 86e geleefd en actief gewerkt. Dit verhaal is mij erg bijgebleven en verscheen als filmbeelden voor mij ogen.

Menselijk bestaan

De boodschap van de film gaat over de vergankelijkheid en de cyclus van het menselijk bestaan. Alles komt en gaat, alles is maar voor even. Het leven is eindeloos, en geboorte en dood zijn slechts overgangen. Verandering vindt altijd plaats en vernietiging en verval leiden tot een nieuw bestaan. Dus laat Sona zien dat je alle kleine dingen in je leven moet waarderen, ervan genieten en een positieve kijk moet hebben, hoe moeilijk de situatie ook is. Je zal in je krachten moeten geloven en er helemaal voor gaan om iets te bereiken in je leven. Wonderen in het leven bestaan toch wel!

Afbeeldingen zijn stills uit de film Oblivion

Augmented reality verbindt realiteit met virtuele objecten

Tekst: *Patrick De Ceuster*

Samen met het Nederlandse Molino studio (mijn eerste samenwerking die via LinkedIn ontstond trouwens ;-)) werk ik momenteel een street art expo uit in AR (Augmented reality, is een technologie die realiteit verbindt met virtuele objecten).

Vanaf 17 juli zal deze zomer mijn werk te zien zijn op 9 plekken in Leuven. Via een QR code die je op verschillende terrasjes vindt, kan je op de mobiele telefoon mijn werk zien verschijnen op grote muren in de stad. Eén werk is ook fysiek te zien, het is één van Europa's grootste portretten (2000m2).

Ikzelf heb een heel atypisch parcours afgelegd. Begonnen in 2016 als fotograaf, nam ik in 2019 een bijzondere opdracht aan. Tot dat moment werkte ik met fotografie, potlood en houtskool. Maar toen ik gevraagd werd een brug te schilderen, aarzelde ik

niet. Ik zat immers met de goesting om kunst terug aan de mensen te geven en de openbare ruimte terug te eisen als gemeenschapsplek.

En dus de allereerste keer dat ik verf aanraakte, maakte ik 'Mawda op schommel'. Zij droomt van een meisje dat door de politie werd doodgeschoten. Ze zou hier hebben kunnen spelen op een schommel in een witte jurk. De zon zou in te kruin van de bomen hangen.

Sindsdien schilderde ik muren in Leuven, Pelt en Kortrijk.

Daarvan gaat er maar eentje te zien zijn in de Expo, de rest is nieuw werk dat klaar ligt om op grote muren geschilderd te worden. Via de AR kan ik kijken hoe en waar de portretten passen in de stad en kan het publiek binnenkijken in 'mijn atelier'.

www.intvis.be

Het Geheugenbalkon

Groningen is weer een nieuw kunstwerk rijker, het Geheugenbalkon. Vanaf het uitkijkpunt heb je een uniek zicht op de bouwwerkzaamheden aan de zuidelijke ring. Studio L A heeft het ontwerp in opdracht van Kunstpunt gemaakt. Bovenop zie je een originele vangrail van de ringweg, hergebruikt beton en asfalt. Zo komen verleden, heden en toekomst samen.

Het Geheugenbalkon is mogelijk gemaakt door gemeente Groningen en in nauwe samenwerking met Combinatie Herepoort.

Torentje van Drienerlo *Wim T. Schippers*

Het kunstwerk, een kerktorens pits die met zijn klokkenkamer net boven het wateroppervlak van de vijver uitsteekt, wekt de indruk dat in de vijver een kerk is verzonken en staat daarmee symbool voor het achterblijven van kerkelijke dogma's bij nieuwe wetenschappelijke inzichten. Het torentje is te vinden in de vijver tegenover het Theatercafé in de Vrijhof aan de Drienerlolaan te Enschede.

De verschijning doet sterk denken aan verzonken kerktorens zoals die in het Italiaanse Reschenmeer, die door de bouw van een stuwdam in 1950 onder water zijn komen te staan. Vermoedelijk gaf Wim T. Schippers op deze manier een speelse bevestiging van reizigerservaring, aangezien Enschede niet te boek staat als een overstroomgebied.

EICAS Deventer begint bij Nul

Tekst: Bertine Kleinjan
Foto: Isa mateman

In 1958 starten drie Duitse kunstenaars de **ZERO-beweging**. Het is een reactie op het abstracte en kleurrijke expressionisme uit die tijd. Waarom schilderen met een kwast? Je kunt toch ook met andere materialen vormen creëren? ZERO stond niet alleen: in Europa ontstaan op diverse plekken soortgelijke initiatieven. In Nederland verenigt zich een groepje, tot dusver onbekende heren. Het zijn:

- Henk Peeters (1925 – 2013)
- Jan Schoonhoven (1914 – 1994)
- Jan Henderikse (1937)
- Armando (1929 – 2018)

Antikunst

Samen richten ze in 1961 de Nul-beweging op. Ze maken antikunst en zetten zich af tegen de traditionele methodes, materialen en het gebruikelijke beeld van kunstenaars. Verf wordt vervangen door industriële of dagelijkse materialen als watten of kranten. Ook maken ze gebruik van een beperkt kleurenpalet met een of enkele simpele kleuren. De NRC schrijft erover: 'Nul is een (...) feest dat aan de poten zaagt van zo'n beetje ieder gezaghebbend cultureel instituut in Nederland.'

De kijker aan het werk

Met hun gedachtengoed eisen ze een nieuwe, unieke plek op in de kunstgeschiedenis. Een van de redenen daarvoor is dat de kijker het zonder het gebruikelijke verhaal moet stellen. Niet over de kunstenaar - die doet er niet toe. Niet over een emotie - die ontbreekt bewust. Voor de kijker is dat vooral onwennig en ongemakkelijk. Er wordt immers een beroep gedaan op zijn zintuigen en hersenen.

Welkom

Tot voor kort was er geen museum in Nederland dat deze niet verhalende, non-figuratieve kunst als uitgangspunt heeft. Het fonkelnieuwe Museum EICAS: het European Institute of Contemporary Art and Science in het hart van Deventer, heeft dat wel. Op dit moment wordt er nog volop gebouwd aan de definitieve huisvesting (opening Q4 2022). Tot dat moment kun je niet alleen het eigenzinnige werk van de Nul-beweging bewonderen in Museum EICAS preview, maar ook dat van hedendaagse, onderzoekende en vernieuwende kunstenaars.

www.eicas.nl
info@eicas.nl
Polstraat 6a
7411 KB Deventer

Is het hoofd de zetel van de persoonlijkheid? Het is zo interessant hoe vaak in onze cultuur in de taal het woord 'hoofd' gebruikt wordt om zeer diverse zaken mee uit te drukken. Heethoofd, afdelingshoofd, hoofdprijs, warhoofd, hoofdverdachte, maar ook bijvoorbeeld: fijne koppen of kopstukken.

Door achter het masker het ware gelaat van de ander te ontdekken kan je je eigen gevoelens beleven. Het zien van een gezicht zegt weleens meer dan woorden. Voor Ludwig Wittgenstein is het gezicht de ziel van het lichaam. Maar in de praktijk gaat het in de ontmoeting om het wezenlijke en het waarachtige. En daaraan een juiste uitdrukking geven is dat wat Greve boetseert.

De buste is de gebeeldhouwde tegenhanger van het gefotografeerde of geschilderde portret. Bustes vertelden in lang vervlogen tijden over de tijd waarin deze mensen leefden. Roy Greve boetseert graag mensen die de samenleving hebben vormgegeven, maar ook andere invloedrijke mensen of armoedzaaiers, kinderen, heiligen en mooie vrouwen.

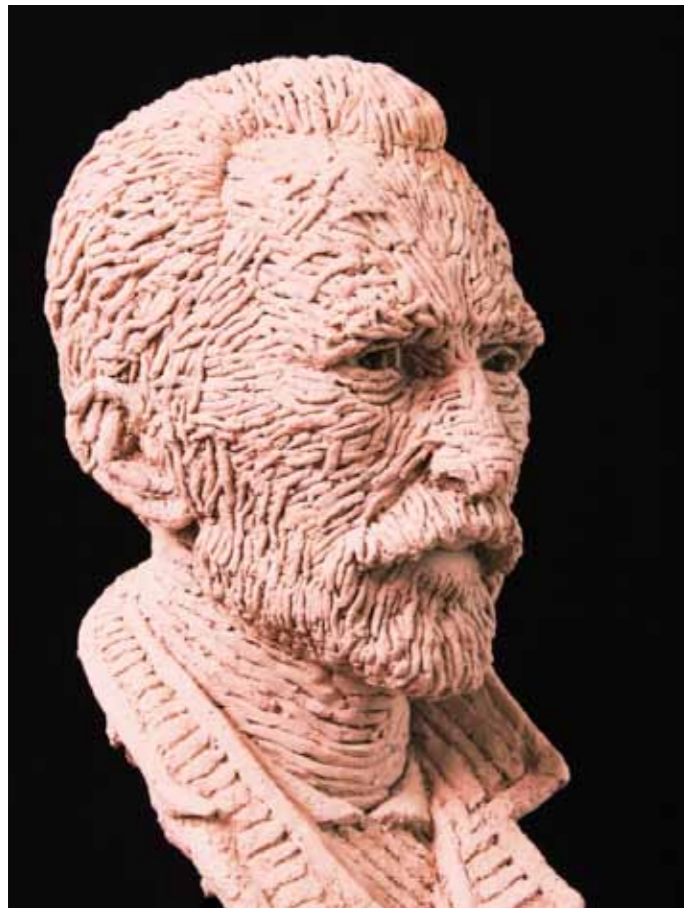
De portretten zijn op ware grootte. De keramische afbeeldingen tonen de prototypen en de bronzen afgietsels zijn reeds verkocht. Deze fijn-realistische portretten hebben een hoog scan-niveau en worden met technisch vakmanschap uitgewerkt. Dit is meer dan foto-realisme, want deze visuele waarnemingen over een langere tijd wordt een comp-

latie van het volmaakte, beschreven bij het portret van Claus. Door het millimeteren ofwel fine-tunen wordt dit een fijn-realistisch en zeer persoonlijk portret.

Vanaf de oorlog werden klassieke beeldhouwwerken gedumpt. Moderne 'koppen' hebben vooral de signatuur van de beeldhouwer. Voor een toeschouwer met eigen smaak en oordeel is deze specialiteit niet eenvoudig. Maar voor de beeldbouwer is het ontwerpen van een 'fijn-realistisch portret met een sprekende ziel' een hele lange weg te ervaren. Het waarnemen en het ontwerpen van een sprekend portret is een autonoom 'metier'.

- Met onze hersenen zien we, want de eigen gedachten bepalen wat we opmerken.
- Niet alleen 'schoonheid', maar in onze tijd hebben portretten ook een persoonlijke ziel.
- Kleuren worden geaccentueerd d.m.v. contrasten in de huid en die verschillende structuren versterken weer de zeggingskracht.
- De in klei vervaardigde portretten zijn in het detail vrijer en expressiever dan in boetseerwas vervaardigden.
- Drie aspecten: in mijn portretten gaat het om het perfecte, het volmaakte en het verhalende.
- In brons zijn portretten blijvend en van alle tijden.

Portretten in brons

Kunst-alvleesklier heeft plekje in museum

Uitvinder Robin Koops raakte jaren terug in Rijksmuseum Boerhaave geïnspireerd door de kunstnier van Willem Kolff. Diens toewijding in een zoektocht

naar een oplossing raakte hem. Sinds zaterdag ligt de kunstmatige alvleesklier die Robin Koops zelf ontwikkelde, naast de kunstnier. „Ik ben zeer vereerd”, aldus de Twentse uitvinder.

Koops reisde zaterdag zelf naar Leiden om zijn uitvinding af te leveren. Boerhaave is een wetenschapsmuseum met focus op de medische wereld. Het is bezig om zijn

collectie met modern erfgoed te versterken. Boerhaave gaat vijf eeuwen innovaties laten zien. Het object van Robin Koops past daar uitstekend in. Net zoals bijvoorbeeld een ampul en een spuit van de eerste coronavaccinatie. Ook die komt in het museum.

Hoe laat je zwarte gaten zien?

Het wordt een uitdaging om alle innovaties mooi te presenteren, zegt Christel Schollaardt. 'Kijk, zo'n alvleesklier is tastbaar. Maar hoe laat je de moleculaire nano-autootjes zien waar Ben Feringa de Nobelprijs voor scheikunde voor kreeg? Of de recente ontdekking van de zwarte gaten', schetst de

manager collecties voor welke keuzes Boerhaave komt te staan.

Vanaf komende winter maakt de vinding van Koops deel uit van de vaste collectie. Tot die tijd wordt het eerst ergens anders voor gebruikt. Het krijgt een plek in een tijdelijke expositie over type 1 diabetes. Suikerpatiënt Robin Koops lijdt daar zelf aan. Deze aandoening en alle beperkingen waar hij tegenaan liep, inspireerden hem tot zijn levenswerk. Hij begon te knutselen in een schuurtje bij zijn huis in Goor.

De eerste alvleesklier had de afmeting van een koelkast en stond op een verrijdbaar wagentje. De tegenwoordige kunstmatige alvleesklier is vele malen kleiner. Het benadert een mobiele telefoon, maar is net iets dikker en groter.

Hoe het hulpmiddel het leven van diabetespatiënten een stuk aangenamer maakt, is te zien in de tijdelijke expositie. Hierin heeft wetenschapsjournalist en diabetespatiënt Diederik Jekel een rol. In een vraag- en antwoordspel met Jekel ervaart de bezoeker zelf wat het betekent als iemand zijn bloedsuikerwaarden altijd in de gaten moet houden en bijsturen.

De tijdelijke expositie blijft tot de winter te zien in Boerhaave.

Dit standbeeld moet de inwoners eraan herinneren dat Manilla één van de mooiste steden van het land is, waar persoonlijke hygiëne hoog in het vaandel gedragen wordt. Er wordt vermoed dat het beeld gebaseerd is op Dr. Isaac Eustaquio, de eerste Filijpijn met een Public Health degree van Harvard

Wat ons opviel deze week op de sociale media

Dansers werken samen tijdens het unieke 'Bodies in Urban Spaces'-evenement in Jeruzalem, in Israël.

Nieuw bij www.onlinekunstenaars.nl

Marie-Therese van der Riet

Na het succesvol afronden van verschillende opleidingen zoals lerarenopleiding, tekenen-textiel werkvormen, de Ruud Wackers kunstacademie Amsterdam en de studie vormgeving in Florida, legde zij de focus op het beeldhouwen, toen zij in Italië woonde. Daar, ontwikkelde zij ook haar eigen en unieke schildertechniek met acrylverf en gemengde technieken (bv.collage).

Van grote invloed is haar werkperiode van 5 jaar in de Caribbean geweest, alwaar zij geïnspireerd raakte door het onderwater leven, met het licht en de prachtige kleuren van de eilanden. Haar succesvolle exposities werden destijds, op tv en in de media als fris, innovatief en kleurrijk beschreven.

Voor meer informatie: www.onlinekunstenaars.nl/overzicht/mtvdr3-gmail-com

Bianca Ronday

In mijn tienerjaren hield ik enorm van schilderen van tekenen en schilderen. Dit is me echter tegen gaan staan door een erg rigide leraar. Ik hield me niet aan de opdrachten, dus alles kreeg slecht cijfers terwijl het voor mij meesterwerken waren. Mijn passie stierf langzaam aan af.

Echter bleef ik altijd creatief, vooral ik het geschreven woord. In volwassenkleurboeken voegde ik dingen toe. Toen mijn schoonvader kwam te overlijden, erfde ik zijn doeken, verf en penselen. Ik was de enige die iets mee zou kunnen. Dit heeft wek maanden geduurd, als eerst ben ik gaan aquarellen. Ik moest toch wel weer leren op te fietsen. 2 maanden later ben ik over gegaan naar acryl. Hiermee schilder ik landschappen, stilleven, (abstracte) facials, female life portiating, fantasy en acrylic pouring. Dat laatste ben ik er als laatste bij gaan doen.

Voor meer informatie: www.onlinekunstenaars.nl/overzicht/givec010rt0life

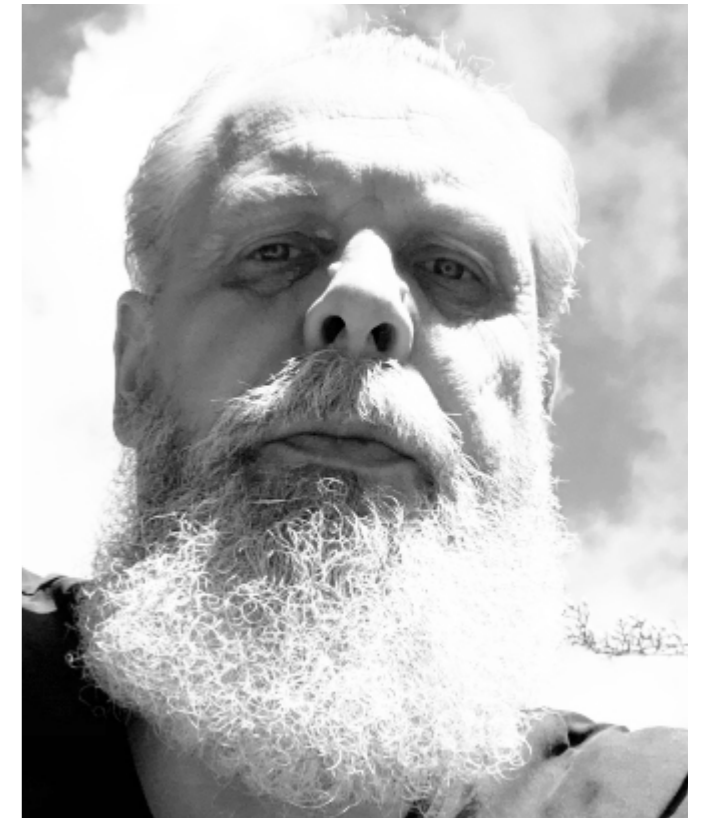
Cora Heerkens

In mijn beeldtaal neemt de natuur een centrale rol in. De verschillende momenten van de dag leveren fascinerende veranderingen van het tafereel, vorm, en licht. De natuur is één grote ontwikkeling, blijvend in beweging. De werkelijkheid is onbegrensd, waarop het verleden blijvend een stempel drukt. Voor mij, om die reden, een onuitputtelijke bron van inspiratie. De natuur gaat door ik vang een moment, het moment.

Voor meer informatie: www.onlinekunstenaars.nl/overzicht/coraheerkensart

Pieter Van Dijen

Al sinds de jaren '70 loop ik met een camera in mijn hand. Het begon met vakantiefoto's en het maken van zwart-wit afdrucken in de donkere kamer. Als jongen van 10 jaar leerde ik spelenderwijs fotograferen met de reserve camera van mijn vader: een Kodak Retina met ingebouwde lichtmeter. Ik maakte vooral foto's van landschappen. In de jaren '80, toen ik met mijn vriendin (mee getrouwd intussen) in New York woonde, ontwikkelde ik meer interesse in mode- en portretfotografie. Zij werkte als model met grote namen als o.a. Richard Avedon, Albert Watson en Annie Leibowitz. Hierdoor leerde ik anders naar fotografie te kijken. De foto's uit die tijd inspireren mij nog steeds. De interesse in mode- en portretfotografie is altijd gebleven. Nu help ik graag (mode)-studenten met schoolopdrachten. Jonge mensen vind ik altijd inspirerend en help ik graag om verder te komen.

Voor meer informatie: www.onlinekunstenaars.nl/overzicht/pvdijen

ARTVICES
adviesbureau vormgeving

Artvices, adviesbureau vormgeving

telefoon | 06 45 23 63 61

email | roel_elbers@hotmail.com

vormgeving en realisatie van grafische uitingen